

Nämnden Svenska rum 22.05.2025

Utlåtande som svar på motion om att öka naturpedagogik och/eller om att grunda daghem med naturinriktning i Esbo

Beredning och upplysningar:
Saloranta-Eriksson Outi
Häggman Mirkku
Salmi-Rautiainen Saara
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Direktör för sektorn för fostran och lärande Narvo-Akkola Merja

Nämnden Svenska rum ger ett utlåtande enligt redogörelsen om Auli Ülles, Pinja Niemins och 20 andra ledamöters motion 20.1.2025 om att öka naturpedagogik och/eller om att grunda daghem med naturinriktning i Esbo.

Behandling

Beslut

Redogörelse

Auli Ülle, Pinja Nieminen och 20 andra ledamöter lämnade 20.1.2025 en motion där de föreslår att Esbo stad utreder möjligheten att öka naturpedagogik i befintliga och/eller nya daghem.

I motionen konstateras det att vistelse i naturen har många positiva effekter på individens välbefinnande samt på tillväxt, utveckling och lärande. Erfarenheterna från den tidiga barndomen skapar en grund på vilken man kan bygga en ansvarsfull, empatisk och uppskattande attityd till naturen och miljön. I motionen beskrivs hur utbildningar i naturpedagogik som genomförs inom småbarnspedagogiken är ett resurseffektivt sätt att främja naturpedagogik och hur det nästan i varje enhet är möjligt att vistas i närnaturen och undersöka den. I motionen lyfts det fram att naturdaghem och naturgrupper också skulle ha en bindande inverkan på genomförandet av naturpedagogik i enheterna. Dessutom kan daghem med naturinriktning öka det positiva intresset för Esbo och Esbo stads småbarnspedagogik. Naturpedagogiken stöder också stadens mångfaldsmål. Friluftsliv och annan verksamhet i naturen är särskilt betydelsefulla i stadsmiljön. Ledamöterna ger i sin motion ett exempel på ett naturdaghem som drivs av Joensuu stad.

Utlåtandet har beretts i samarbete mellan finsk småbarnspedagogik och Svenska bildningstjänster.

Nuläget

Inom Esbo stads småbarnspedagogik är naturpedagogik en viktig del av den pedagogiska verksamheten vid alla enheter. De handlingar som styr verksamheten, det vill säga grunderna för planen för

småbarnspedagogik (2022) och Esbo stads plan för småbarnspedagogik (2022), förpliktar enheterna att genomföra naturpedagogik och miljöfostran.

Enligt Esbo stads plan för småbarnspedagogik (2022) stöds en ekologiskt hållbar livsstil till exempel med hjälp av naturpedagogik. Särskild uppmärksamhet ägnas åt att varje barn får ett gott förhållande till naturen och att barnen lär sig att undersöka och skydda naturen. I Esbo utnyttjas enhetens lokaler och närmiljö som inlärningsmiljöer, men dessutom också utflyktsmål samt kultur- och idrottstjänster i hela huvudstadsregionen. Den rika och mångsidiga naturen som kännetecknar Esbo används så ofta som möjligt för inläring och aktiviteter. För barn ordnas dagligen mångsidiga möjligheter att vistas och lära sig utomhus. Närnaturen är en viktig del av inlärningsmiljön inom småbarnspedagogiken.

Syftet med miljöfostran är att stärka barnens förhållande till naturen och ansvarsfulla verksamhet i miljön samt att styra barnen mot en hållbar livsstil. Att barnen får vistas i naturen och i den byggda miljön och undersöka omgivningen är en viktig del av småbarnspedagogiken. Genom positiva erfarenheter lär sig barnen att njuta av naturen och närmiljön och deras förhållande till naturen stärks. Inom småbarnspedagogiken stöds utvecklingen av barnens förhållande till naturen bland annat genom att grupperna regelbundet vistas i närnaturen.

Inom Esbo stads finska småbarnspedagogik finns också flera naturgrupper som enskilda grupper inom enheterna. En naturgrupp är en grupp som vistas i naturen (närlatur, skog) minst tre dagar i veckan under förmiddagens aktivitetstid. Så kallade naturklubbar där hela verksamheten sker i naturen kan också kallas för naturgrupper. I mars 2025 fanns det sammanlagt sju naturgrupper inom Esbo stads finska småbarnspedagogik. Alla dessa grupper är daghemsgrupper där barnen huvudsakligen är i åldern 3–5 år.

Verksamheten i naturgrupper ger goda möjligheter att genomföra innehållet i planen för småbarnspedagogik utomhus och stärka barnens förhållande till naturen. För att verksamheten ska fungera väl krävs det dock att både personalen och vårdnadshavarna är inspirerade och engagerade.

Inom den finska småbarnspedagogiken har man strävat efter att uppmuntra enheterna att bilda naturgrupper till exempel genom att ordna informationsmöten där enheter som bedriver naturgruppsverksamhet presenterar sin verksamhet och ger praktiska tips om hur man kan inleda verksamheten. Det senaste informationsmötet ordnades på distans 31.1.2025, men endast ett fåtal personer deltog. Personal och föreståndare som ordnar naturgruppsverksamhet har erbjudits möjlighet till ett gemensamt möte. Det senaste mötet ordnades på distans 18.1.2024. För enheter som ordnar naturgruppsverksamhet har det öppnats en egen kanal på Teams vars syfte är att möjliggöra diskussion samt utbyte av tankar och idéer. Till stöd för naturgruppsverksamheten har personalen tillgång till guiden "Luonnossa leikkien, ulkona oppien – Opas luontoryhmän varhaiskasvattajalle Espoossa (2020)". En anställd inom den finska småbarnspedagogiken har sammanställt guiden som en del av sina miljöpedagogiska studier.

Att öka naturgruppsverksamheten har också varit ett resultatmål för den finska småbarnspedagogiken 2021. Då hade man i styrkortet fastställt att man inom den finska småbarnspedagogiken fortsätter att

öka antalet naturgrupper, och målet var att det i varje område ska finnas minst en naturgrupp. Målet uppnåddes 2021.

Inom den svenska småbarnspedagogiken finns inga särskilda naturgrupper. Två enheter har uttryckt intresse för att utveckla denna typ av verksamhet.

Sammanfattningsvis konstaterar vi att i stället för att inrätta separata naturdaghem eller naturgrupper strävar man inom den kommunala småbarnspedagogiken efter att alla barn ska ha lika möjligheter att lära sig i naturen i enlighet med planen för småbarnspedagogik. Utgångspunkten är att alla enheter ska genomföra naturpedagogik och mångsidig verksamhet i enlighet med målen för hållbar utveckling på ett sätt som är lämpligt för barnens utvecklingsnivå. Vårdnadshavarnas tankar och synpunkter beaktas när verksamheten vid enheterna planeras, och även i fråga om naturverksamhet har de möjlighet att delta i och påverka genomförandet och utvecklingen av enhetens eller gruppens verksamhet.

Det privata serviceutbudet kompletterar det kommunala serviceutbudet i form av naturinriktning eller annan naturverksamhet.

Stärkande av personalens kompetens

Personalens kompetens till stöd för genomförandet av naturpedagogik har stärkts också genom att erbjuda utbildning. Under de senaste åren har utbildningarna fokuserat på naturmotion och annan pedagogisk verksamhet i närmiljön. Inom Esbo stads finska småbarnspedagogik används också kriterier för självbedömning till stöd för utvecklingen av verksamheten. Med hjälp av kriterierna för hållbar utveckling kan enheterna bedöma genomförandet av ekologiskt hållbar pedagogik och naturpedagogik vid enheten.

Som stöd för kompetensutvecklingen har man också berett olika pedagogiska material, såsom väderbeständiga aktivitetskort (Mennään metsään-kort), med hjälp av vilka personalen kan genomföra pedagogisk verksamhet enligt planen för småbarnspedagogik, såsom musikpedagogik eller kottekodning, i skogen. Dessutom har personalen deltagit i utbildningar som föreningen Suomen Latu ordnat. Vi samarbetar också med Naturens hus Villa Elfvik och kompetenscentret för hållbar utveckling.

Esbo stad erbjuder enheterna inom småbarnspedagogik möjlighet att odla i lådor. På våren kan enheterna beställa odlingslådor och mylla från enheten för underhåll av grönområden. Den finska småbarnspedagogiken stöder odlingen genom att centraliserat betala kostnaderna för beställningarna. I och med projektet Eläköön piha!, som inleddes våren 2025, kommer också stödmaterial för pedagogisk användning av odlingslådor att bli tillgängligt för alla enheter. Dessutom stöder den finska småbarnspedagogiken att enheterna inom småbarnspedagogiken ansluter sig till programmet Grön flagg (ett program för hållbar utveckling och ett miljöcertifikat inom pedagogikbranschen) genom att betala programmets medlemsavgifter centraliserat.

Enkät

Esbo stads finska småbarnspedagogik och Svenska bildningstjänster kartlade nuläget för naturgruppsverksamheten och intresset för att inleda naturgruppsverksamhet i mars och april 2025. Inom den finska småbarnspedagogiken genomfördes enkäten som en webbenkät i Webropol och den riktades till ledarna för både kommunala och privata

enheter inom småbarnspedagogiken. Dessutom hade privata familjedagvårdare möjlighet att besvara enkäten. Enkäten var öppen 25.3–9.4.2025. Från de kommunala enheterna inkom sammanlagt 83 svar och från de privata enheterna sammanlagt 12 svar. Svar kom från alla fem storområden.

I enkäten frågades om enheterna är intresserade av att inleda naturgruppsverksamhet i den egna enheten. Av de kommunala enheterna svarade 95,1 procent (N=78) att de för närvarande inte är intresserade av att inleda naturgruppsverksamhet och 4,9 procent (N=4) uppgav att de är intresserade av att inleda naturgruppsverksamhet år 2025 eller 2026. Av de privata enheterna uppgav sex att de är intresserade av att inleda naturgruppsverksamhet omedelbart eller under de närmaste åren, och fyra svarade att de för närvarande inte är intresserade av att inleda en sådan verksamhet.

De som svarade ombads beskriva orsakerna till att de inte var intresserade av att starta naturgruppsverksamhet. I svaren framhövdes bristen på entusiasm och därigenom engagemang bland personalen, ändringar och utmaningar som pågår vid enheterna i anslutning till ordnandet av verksamheten (till exempel att man arbetar i ersättande lokaler eller inte har tillgång till behörig personal) och att naturgruppsverksamheten upplevs som bindande. Flera som svarade beskrev att barngrupperna redan nu vistas i naturen som en del av den övriga verksamheten och att man ville bevara denna flexibilitet i ordnandet av verksamheten.

Av de enheter som svarade deltar sju i programmet Grön flagg och dessutom berättar över hälften om regelbunden verksamhet till exempel i form av skogsutflykter varje vecka, det vill säga naturinriktad verksamhet genomförs i stor utsträckning i småbarnspedagogikens vardag.

Inom den svenska småbarnspedagogiken utreddes nuläget och intresset genom en e-postenkät som var riktad till enheternas ledare.

Förslag till fortsatta åtgärder

Vi fortsätter att stödja alla enheter inom småbarnspedagogiken i genomförandet av naturpedagogik genom kompetensutveckling och genom att erbjuda information och material till stöd för genomförandet av verksamheten. På så sätt säkerställer vi att alla barn som deltar i småbarnspedagogiken har möjlighet att få naturupplevelser och högklassig naturpedagogik som en del av verksamheten. Dessutom fortsätter vi att stödja genomförandet av befintliga naturgruppsverksamhet genom att erbjuda personalen möjlighet till gemensamma möten och riktad utbildning.

Vi delar information om naturgruppsverksamheten och inledandet av den till alla enheter och kontaktar de enheter som i enkäten uttryckte intresse för att inleda naturgruppsverksamhet. Vi utnyttjar den information vi fått genom enkäten för att utveckla verksamheten. Genom att effektivisera vår kommunikation säkerställer vi att alla enheter inom småbarnspedagogiken är medvetna om stödmaterialen för naturpedagogik och naturverksamhet samt om naturgruppernas verksamhet. På så sätt möjliggör vi kompetensdelning och uppmuntrar nya enheter att öka sin naturverksamhet.

Sammanfattningsvis konstaterar vi att uppkomsten av ett naturförhållande och regelbundna naturupplevelser är mycket viktiga för barnens uppväxt och utveckling och även om vi i nuläget inte kan förplikta enheterna till att genomföra mer naturpedagogik än vad som

förutsätts i planen för småbarnspedagogik och planen för
förskoleundervisning, uppmuntrar och stöder vi fortfarande alla våra
enheter till en så mångsidig verksamhet i naturen som möjligt och till att
genomföra naturpedagogik.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite 20.1.2025 luontokasvatuksen lisäämisestä ja tai luontopainotteisten päiväkotien perustamisesta Espooseen

För kännedom